

Warszawa, dnia 15 lipca 2019 roku

Szanowny Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu RP
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Marszałku,

Izba Gospodarki Elektronicznej (dalej: „e-Izba”), zrzesza przedsiębiorców związanych z rynkiem gospodarki elektronicznej, w większości małych i średnich przedsiębiorców. Pewność prawa, jego przejrzystość i eliminowanie barier prawnych ma szczególne znaczenie dla rozwoju reprezentowanej przez e-Izbę branży.

Z projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych, druk nr 3622 (dalej: „Projekt”) e-Izba wiąże duże nadzieje na realizację wskazanych powyżej wartości. **W Projekcie pojawiło się jednak rozwiązanie, które rodzi nasze duże zaniepokojenie.** Rozszerzenie niektórych praw przysługujących konsumentom również na przedsiębiorców będących osobami fizycznymi prowadzi do daleko idących komplikacji dla przedsiębiorców prowadzących sprzedaż przez Internet.

W imieniu przedstawicieli polskiej branży e-gospodarki podkreślamy, że **zaproponowana zmiana w sposób istotny utrudni prowadzenie działalności gospodarczej** przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, ze szczególnym uwzględnieniem firm z sektora e-commerce. Powyższy skutek jest wprost sprzeczny z celem Projektu, którym miało być uwolnienie potencjału do dalszego rozwoju przedsiębiorczości.

W załączeniu przedkładamy stanowisko z uwagami do Projektu.

Z poważaniem,

W załączeniu: stanowisko e-Izby dot. druku sejmowego 3622 (rządowy projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych)

1. rozwiązanie to jest niespójne systemowo: jego konsekwencją będzie to, że określona grupa przedsiębiorców uzyska szersze uprawnienia, niż te przysługujące konsumentom;
2. rodzi daleko idące wątpliwości interpretacyjne z uwagi na niespójność pojęciową projektowanych przepisów z aktualnymi regulacjami prawnymi;
3. nie realizuje celów Projektu, zamiast stymulowania rozwoju przedsiębiorczości, godząc w interes w szczególności mikro, małych i średnich przedsiębiorców poprzez istotne zwiększenie stanu niepewności prawnej i generowanie dodatkowych kosztów prowadzonej działalności gospodarczej.

II. Uzasadnienie

1. Treść projektowanej zmiany

Projekt w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145) dodaje art. 385^s w brzmieniu: „**Przepisy dotyczące konsumenta, zawarte w art. 385¹–385³, stosuje się do osoby fizycznej zawierającej umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą, gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla niej charakteru zawodowego, wynikającego w szczególności z przedmiotu wykonywanej przez nią działalności gospodarczej, udostępnionego na podstawie przepisów o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.**

Dodatkowo, Projekt dodaje do obowiązujących przepisów Kodeksu cywilnego art. 576^{1a} w brzmieniu: „**Zawarte w niniejszym dziale przepisy dotyczące konsumenta, z wyjątkiem art. 558 § 1 zdanie drugie, stosuje się do osoby fizycznej zawierającej umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą, gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla tej osoby charakteru zawodowego, wynikającego w szczególności z przedmiotu wykonywanej przez nią działalności gospodarczej, udostępnionego na podstawie przepisów o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej**” oraz art. 576^{1b} o brzmieniu: „**Przepisów art. 563 oraz art. 567 § 2 dotyczących kupującego, nie stosuje się do osoby fizycznej zawierającej umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą, gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla tej osoby charakteru zawodowego, wynikającego w szczególności z przedmiotu**

W aktualnym stanie prawnym ochrona konsumentów oraz przedsiębiorców jest zapewniana przez odrębne grupy przepisów, które są dopasowane do zagrożeń odnoszących się do konsumentów, jak i przedsiębiorców. Zagrożenia te są różne dla każdej z tych grup uczestników rynku.

Ochrona konsumentów stanowi przejaw wyrażonej w art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasady ochrony tej grupy uczestników obrotu przez władze publiczne. Potrzeba takiej regulacji na poziomie Konstytucji jest umotywowana koniecznością ochrony słabszych uczestników obrotu. Konsumenty – w przeciwieństwie do przedsiębiorców – zwykle nie dysponują rozeznaniem rynkowym czy też dostępem do zasobów w postaci fachowego doradztwa, w tym do pomocy prawnej. Stąd pojawiła się konieczność rozciągnięcia nad konsumentami ochrony prawnej, co znalazło odzwierciedlenie m.in. w przepisach Kodeksu cywilnego dotyczących niedozwolonych postanowień umownych, szczególnych uprawnieniach na gruncie rękojmi, jak również w prawie do odstąpienia od umów zawartych na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa zgodnie z brzmieniem ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta.

Specyfika systemu ochrony prawnej konsumentów w obrocie znajduje również swoje odzwierciedlenie w odrębności instytucjonalnej - ochrona praw konsumentów gwarantowana jest przez nadzór ze strony Prezesa UOKiK, Prezesa UKE, Prezesa URE, Rzecznika finansowego oraz inspekcję handlową i rzeczników konsumentów.

Z uwagi na odrębność swojej sytuacji, przedsiębiorcy dysponują odmiennym wachlarzem uprawnień w obrocie prawnym. Ochrona przedsiębiorców realizowana jest z wykorzystaniem innych instrumentów prawnych, wśród których za najważniejsze uznać należy przepisy ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, zwanej dalej „u.z.n.k.”. Ochrona wynikająca z u.z.n.k. przysługuje jedynie przedsiębiorcom i jest niezwykle szeroka. Chroni ona ich bowiem przed każdym działaniem innego przedsiębiorcy, które jest sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli tylko zagraża lub narusza interes przedsiębiorcy.

Nie bez znaczenia pozostaje również wymiar korzyści podatkowych związanych z zawieraniem umów związanych bezpośrednio z działalnością gospodarczą. W odróżnieniu od konsumentów, jednoosobowi przedsiębiorcy będący podatnikami podatku od towarów i usług mogą pomniejszyć swój podatek należny o podatek od towarów i usług naliczony od wartości takiej transakcji. Wartość

gospodarczą lub zawodową.” W myśl art. 4 ustawy Prawo przedsiębiorców, „przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą”.

Stosownie do ugruntowanego poglądu doktryny prawa cywilnego, czego wyrazem jest również pojęcie działalności gospodarczej zawarte w art. 3 ustawy Prawa przedsiębiorców, definicja działalności gospodarczej obejmuje również działalność zawodową. „Działalność zawodowa” jest zatem pojęciem konsumowanym przez pojęcie działalności gospodarczej. Pojęcie działalności zawodowej wymienione w art. 43¹ k.c. ma zatem, wg literatury prawniczej, walor jedynie pomocniczy.

Pojęcie zawodowego charakteru zostało użyte w art. 355 § 2 k.c. Zatem w przepisach posługujących się nim w Projekcie będzie ono musiało być interpretowane tak samo, jak w art. 355 § 2 k.c. Na gruncie art. 355 § 2 k.c. pojęcie zawodowego charakteru jest interpretowane w związku z art. 43¹ k.c., który został dodany do Kodeksu cywilnego później. Dlatego zawodowy charakter w rozumieniu art. 355 § 2 k.c. to w istocie konieczność uwzględnienia przy określaniu znaczenia pojęcia należytej staranności faktu, że dłużnik wykonuje działalność gospodarczą lub zawodową.

W związku z koniecznością nadawania temu samemu pojęciu takiego samego znaczenia, co jest przejawem racjonalności postępowania ustawodawcy, zastosowanie jako kryterium rozróżniającego pojęcia „działalności zawodowej” w projektowanych przepisach rodzi wewnętrzną sprzeczność na polu wykładni systemowej Kodeksu cywilnego.

Zgodnie bowiem z brzmieniem projektowanych przepisów, przedsiębiorca będzie objęty ochroną przewidzianą dla konsumentów, jeżeli dana umowa nie będzie posiadała dla niego charakteru zawodowego. Dotyczyłoby to zatem w świetle powyżej przywoływanych definicji przedsiębiorcy osoby, która nie jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 43¹ k.c., lecz jednocześnie jest konsumentem, co przy takim ujęciu w ogóle wyklucza potrzebę wprowadzenia w życie planowanej regulacji.

3. Wywołanie stanu niepewności prawnej i wzrost ryzyka

oferujący takie narzędzia, w łatwy sposób może się pomylić w ocenie charakteru zakupu i stwierdzeniu, jakie uprawnienia przysługują nabywcy.

Za szczególnie doniosłe w skutkach należy uznać komplikacje związane z prawem odstąpienia od umowy zawartej na odległość oraz poza lokalem przedsiębiorstwa, co w bezpośredni sposób dotyka sektor e-commerce. Błędna ocena sprzedawcy co do objęcia danej transakcji ochroną konsumencką spowoduje, że nie poinformuje on kontrahenta zgodnie z art. 12 u.p.k. o prawie odstąpienia. W konsekwencji, zgodnie z art. 29 ust. 1 u.p.k., termin na złożenie oświadczenia o odstąpieniu od umowy przedłuży się do 12 miesięcy od upływu terminu standardowego, czyli 14 dni od dnia odbioru towaru. Obowiązek informacyjny dotyczący prawa odstąpienia obciąża bowiem sprzedawcę z uwagi na treść art. 29 ust. 1 u.p.k., który znajduje się w rozdziale mającym w świetle Projektu mieć zastosowanie do przedsiębiorców objętych ochroną konsumencką.

Innym przykładem doniosłych skutków niepewności co do statusu kontrahenta będzie brak możliwości oceny, czy nabywca objęty jest ochroną przewidzianą w art. 556² k.c. i przewidzianym nim domniemaniem istnienia wady w rzeczy sprzedanej, jeżeli stwierdzono ją w okresie roku od wydania rzeczy. Sprzedawca nie będzie bowiem pewien, czy powinien uwzględniać ten przepis przy rozpatrywaniu roszczeń wynikających z rękojmi, które zgłosi np. przedsiębiorca prowadzący działalność handlową w odniesieniu do laptopa zakupionego „na firmę”.

Dodatkowo, często opis przedmiotu działalności gospodarczej na poziomie podklasy obejmuje kilka różnych rodzajów działalności gospodarczej. Oznacza to zatem, że jeżeli nawet dana podklasa jest podana, to nie oznacza, że przedsiębiorca wykonuje wszystkie rodzaje działalności gospodarczej nią objęte. Powoduje to kolejne komplikacje i niepewność sytuacji prawnej.

Przykładowo, klasa 43.34.Z obejmuje malowanie i szklenie. Łatwo wyobrazić sobie sytuację, że nabywca kupuje wałek do malowania, ale wykonuje jedynie drugą z tych działalności. Wówczas, pojawiają się trudności w ocenie, czy zakup ten ma charakter zawodowy.

Niepewność związaną ze stosowaniem PKD w oparciu o informację z CEIDG dodatkowo pogłębia art. 5 oraz 6 ustawy z dnia 6 marca 2018 Prawo przedsiębiorców, zgodnie z którym nie każda działalność gospodarcza jest wpisywana do CEiDG. Brak ujawnienia w rejestrze nie wyklucza kwalifikacji prowadzącej taką działalność osoby jako przedsiębiorcy na gruncie Kodeksu cywilnego.

W obliczu powszechnej praktyki, jakim było dotąd szerokie określanie przedmiotu działalności gospodarczej na etapie jej zakładania, należy wziąć pod rozwagę jeszcze jeden problem praktyczny. Przedsiębiorcy o szeroko zakreślonym przedmiocie działalności gospodarczej będą twierdzili wobec sprzedawców, że aktualnie nie wykonują określonej działalności, lecz inną, co miałyby skutkować uznaniem, że dana czynność prawna nie ma dla nich charakteru zawodowego. Określenie zawodowego charakteru danej umowy zależy bowiem w świetle definicji zastosowanej w Projekcie w głównej mierze od stanu faktycznego, a nie od treści wpisu do CEIDG.

Projektowana zmiana okaże się kosztochłonna również z powodu konieczności dostosowania przez przedsiębiorców oferujących towary i usługi swoich systemów sprzedaży, a więc wzorów umów oraz sposobów obsługi posprzedażowej.

Stosunkowo prosty i zarazem skuteczny model opierający się na założeniu, że osoba podająca swoje dane do faktury wraz z NIP jest przedsiębiorcą i nie podlega ochronie konsumenckiej, zostanie zastąpiona skomplikowanym i kosztownym systemem weryfikacji. Powyższy skutek jest niezgodny z celami Projektu.

Dlatego e-Izba rekomenduje rezygnację z rozszerzenia części uprawnień przysługujących konsumentom na przedsiębiorców będących osobami fizycznymi.

